

ANNE BABALARA ÇOCUK YETİŞTİRMEDE ÖNERİLER

Anneler ve babalar;

Çocuklarınız sürekli bir büyüme ve değişme içindedir. Sizin çocuğunuz olsa da sizden ayrı bir kişilik geliştirmektedir. Onu tanımaya ve anlamaya çalışın.

Çocuğunuz, yaşamı deneme ve taklit yoluyla öğrenir. Ona ayak uydurmakta zorluk çekebilirsiniz. Onları oyunda, arkadaşlıkta ve uğraşlarında özgür bırakın. Onu her yerde ve her zaman koruyup kollamayın. Onu, küçük diye şımartmayın. O zaman çocuğunuz hep çocuk kalmak ister. Çocuksu davranışlar sergiler.

Her istediğini istediği zaman elde edemeyeceğini onlara öğretin. Onlara, yerli yersiz söz vermeyin. Sözünüzü tutamazsanız sizlere olan güveni azalır. Çocuğunuza kesin ve kararlı davranmaktan çekinmeyin. Yoldan saptığını görünce onu sınırlandırın. Koyduğunuz kurallar ve yasakları ona, “aile kuralı” olarak benimsetin. Çünkü hiç kısıtlanmayınca ne yapacağını şaşırırlar. Ona karşı tutarsız davranışlar sergilemeyin. Çünkü onlar, tutarsız davranışlarınız karşılığında hem bocalar hem de onlardan yararlanırlar.

Çocuğunuza sürekli nasihat vermeyin. Onlar nasihatınızdan daha çok davranışlarınızdan etkilenirler. Yanlış yapmaktan korkmayın. Çünkü çocuklar, bunları çabuk unutur. Birbirinize karşı saygı ve sevgiyi koruyun. Aranızda saygı ve sevginin azaldığını görmek onları yaralar ve sürekli tedirgin eder.

Çok konuşup çok bağırmanın. Çünkü onlar yüksek sesle konuşulanları pek duymazlar. Yumuşak ve kesin sözler, onlarda daha iyi iz bırakır. “Ben senin yaşında iken...” vb. sözlerle asla kulak asmazlar.

Kendinizle özdeşleştirmeyin. Onları olduğu gibi kabul edin. Yanılma payı bırakın. Küçük yanlışlarını büyük suçmuş gibi başına kakmayın.

Korkutup, sindirerek, suçluluk duygusu aşılayarak usandırmaya çalışmayın. Yaramazlıkları için onları kötü çocukmuş gibi yargılamayın. Yanlış davranışları üzerine durarak düzeltin. Ceza vermeden önce mutlaka onu dinleyin. Suçunu aşan cezalar vermeyin.

Onu dinleyin. Çünkü öğrenmeye en yatkın olduğu anlar, soru sorduğu anlardır.

Açıklamalarınız kısa ve öz olsun. Gerçekleri söyleyin. Soru sorma şevkini kırmayın ve özenle cevaplandırın.

Onları, yeteneklerinin üstünde işlere zorlamayın, başarabileceği işler için güdüleyin. Ona, güvendiğinizi belli edin, onu destekleyin ve çabasını övün.

Onu başkalarıyla karşılaştırmayın, umut-suzluğa kapılmasın. Yaşının üstünde olgunluk beklemeyin.

Bütün kuralları birden öğretmeye kalkmayın. Öğrenmesi için zaman tanıyın. Dürüst davranmadığı zaman, çok fazla üstüne gitmeyin. Onu, yalan söylemeye sevk etmeyin. Sizi çok bunaltsa da soğukkanlılığınızı yitirmeyin. Kızabilirsiniz, ama onu aşağılamayın. Yoksa o da sizi yabancıların yanında güç duruma düşürebilir.

Çocuğunuza karşı haksızlık ettiğinizi fark ettiğinizde, ona açıklamaktan korkmayınız. Açıklamalarınız, sizi ona daha çok yakınlaştırır. Bunu zayıflık olarak görmeyin ve kullanmasından korkmayın.

Unutmayın ki, çocuğunuz sizi olduğunuzdan daha iyi görür. Kendinizi ona karşı yanılmaz ve erişilmez olarak göstermeye çabalamayın.

Ondan “örnek çocuk” olmasını beklemeyin. Çünkü o, sizden kusursuz olmanızı beklemiyor. Sevecen ve anlayışlı olmaya çalışın.

Çocuğunuza zorla yemek yedirmeye çalışmayın. Yemek yedirirken rahat davranın ve sağlıklı yiyecekleri alternatif olarak sunun. Çocuğunuz onlar arasından seçimini yapacaktır.

Çocuğunuzun yeme isteğini yükseltin. Yediğinden emin olduğunuz yemek veya yemek çeşitlerini mutlaka sofrada bulundurun

Yemek saatinden önce abur cubur şeylerle onun karnını doyurmayın. Yemek saatinde, onun acıkmış olması gerekmektedir.

Yemeklerin görüntüsünün iştah açıcı olmasına dikkat ediniz.

Tatlıyı (çikolatayı, şekeri...) yemeklere karşı rüşvet olarak kullanmayınız. Böylece tatlının yemeklerden daha çekici olduğunu düşünmezler. Yemek ya da yemekler arasında seçim yapabilirler. Herkes için yemek pişirmeyin, onun sevmediği yiyecekleri yenileriyle karıştırın. Yemek saatlerinin bütün ailenin zevk aldığı bir zaman dilimi olmasını sağlayın.

Çocuklarınız, dövüşür, atıştır ve kavga ederler. Kavgayı önleyemezsiniz ama onunla baş etme ya da daha aza indirmek sizin elinizdedir.

Çocuklar genellikle günün belli saatlerinde ve belli durumlarda kavga ederler. Kavganın gerçek nedenini saptamak için ailenizi çok iyi gözlemleyin ve bunlara çözüm bulmaya çalışın. Çocuklarınız kavga ettiği zaman hakemlik yapmayın, “kim başlattı” vb. sözlerle tartışmanın içine girmeyin. Onlara kavgalarla baş etme sorumluluğunu verin. Odadan çıkın, onların sizi kullanmasına izin vermeyin. Ancak olayın kötüye gittiğini hissettiğiniz durumlarda araya girin.

Unutmayın; olayın ne kadar dışında kalırsanız çocuklarınız da kendi aralarındaki anlaşmazlıkları çözmede o kadar yaratıcı olacaklardır. Çocuklarınıza birbirlerine sevgilerini göstermelerini onlara öğretin.

Çocuklarınız, zaman zaman şiddet duygusuna kapılabilirler. Bunu engelleyemezsiniz. Ama şiddet davranışlarını engelleyebilirsiniz. Bunun için çevreyle ilişkilerinde şiddet hareketlerine sapsmalarını engelleyecek kurallar koyun ve bunları ödün vermeden uygulayın.

Şiddet duygularını bastırmayın, duygularını size dökmesine fırsat verin. Böylece onları rahatlatmaya çalışın. İçten içe şiddet ve nefret duygularının gelişmesini engeller.

Çocuklarınıza kitap sevgisini, küçük yaşlarda kazandırmaya çalışın. Çünkü onlar 0-6 yaşta ne almışlarsa 70 yaşında da o birikim iledir. Kitaba karşı ilk ilgi ve merakın uyanması, okuma öncesi dönemine rastlar. Çocuğun eline verilen bol renkli, resimli kitaplar, ona anlatılan çeşitli öyküler, masallar, oyun oynama düşlerine seslenen dizeler, tekerlemeler bu dönemde çok önemlidir.

Çocuğun resimli kitabı eline alıp, kendi kendine yüksek sesle bir şeyler okuyup anlatıyormuş gibi yapması, çözemediği gizemli harflerin ardından çeşitli dünyaların da olduğunu, kavradığını gösterir. Okumayı öğrendikten sonra, harflerin ötesinde heyecan uyandırıcı, şaşırtıcı renkli dünyaların kimsenin yardımı olmadan kendi kendine çözümlemeye başlar. Artık kitap okuma çocuk için ayrılmaz bir bütün olur.

Okumak; düşünerek, benimseyerek, özümseyerek bireyin hayat görüşünü belirler.

Çocuklarınızın sevgi, dostluk, barış ve iyi değerleri içeren konulu kitapları okumasını sağlayın. Vurdulu, kırdılı, ezberciliğe dayanan, kin ve nefret konulu kitapları okumalarına izin vermeyin.

Çocuk kitaplarında çevre, barış, eğitim, sevgi ve aşk, kadın erkek eşitliği, insan hakları, kuşaklar arası çatışma, geleneklerle hesaplaşma gibi kavramlarına yer verilmelidir. Bağnazlık ve ön yargıdan uzak olmalı, ırk üstünlüğü ve din ayrımı gibi inançlar aşılmalı, yurt sevgisi ve ulusal değerler aşılmalıdır. Uluslararası düşmanlıklar körüklenmemeli, yiğitlik abartılmamalıdır. İnsan, çocuğa olumlu ve olumsuz yönleri ile tanıtılmalı, katı ahlak kuralları yerine insani değerler, hoşgörü ve esneklik esas alınmalıdır.